

Folketingets Finansudvalg
Christiansborg

Finansministeren

30. marts 2011

Svar på Finansudvalgets spørgsmål nr. 148 (Alm. del – §7) af 18. marts 2011

Spørgsmål

Ministeren bedes oversende talepapir til samråd d. 16. marts 2011, jf. FIU § alm. del § 7 samrådsspørgsmål E.

Svar

Talepapiret til besvarelse af samrådsspørgsmål E følger nedenfor. Det talte ord gælder.

Samrådsspørgsmål E:

Ministeren bedes redegøre for om regeringen agter, at;

– indføre 0-vækst i de offentlige udgifter i 2014 og 2015 og indføre et offentligt udgiftsloft på 26,5 pct. af BNP,

– hvor meget det planlagte offentlige forbrug skal nedbringes i pct. af BNP og i mia. kr., hvis forslaget om 0-vækst i 2014 og 2015 gennemføres og

– hvor meget det offentlige forbrug skulle have været nedbragt, hvis forslaget om et udgiftsloft på 26,5 pct. af BNP havde været gældende i 2009.

Ministeren bedes desuden redegøre for om en samlet regering står bag regeringens 2015-plan.

2015-planen og genopretningsaftalen

- Tak for invitationen til samrådet. Jeg vil gerne starte med et par bemærkninger om 2015-planen og genopretningsaftalen, så grundlaget for den offentlige økonomi står klart.
- Allerstørst kan jeg slå fast, at den samlede regering står bag 2015-planen fra 2007.
- I planen var der forudsat en årlig realvækst i det offentlige forbrug på 1 pct. i 2009-2012 og ¾ pct. i 2014 og 2015.
- Og der blev opstillet et mål om, at udgifterne til offentligt forbrug højst må udgøre 26½ pct. af konjunkturrenset BNP i 2015. Som det fremgår af planen, er det et pejlemærke, og hvis forbrugstrykket overstiger pejlemærket, har vi forpligtet os til at overveje de finanspolitiske prioriteringer. Og det er

jo sådan set det, vi har gjort med genopretningsaftalen, og det vi gør i forbindelse med udarbejdelsen af 2020-planen.

- Forudsætningerne og målsætningerne i 2015-planen har været grundlaget for den økonomiske politik siden 2007.
- Men da den internationale krise ramte i efteråret 2008, ændrede den økonomiske situation sig markant.
- I kølvandet på krisen faldt efterspørgslen og produktionen, og det offentlige forbrug er samtidig steget mere end planlagt. Resultatet er, at det offentlige forbrugstryk overstiger pejlemærket fra 2015-planen.
- Krisen har vendt op og ned på de offentlige finanser. Før krisen havde vi de største overskud blandt EU-landene i 2005 til 2008 i gennemsnit. Nu er der udsigt til et underskud på over 80 mia. kr. i år.
- Omsvinget i de offentlige finanser skyldes bl.a. regeringens tiltag for at understøtte dansk økonomi under krisen.
- Regeringen har altså ført en usædvanlig lempelig finanspolitik i kølvandet på krisen. Og det har medvirket til, at vi nu er på vej fremad igen.
- Vi kan derfor nu tage fat på den udfordring, der består i at få konsolideret de offentlige finanser frem til 2013, så vi opfylder henstillingen fra EU.
- Det gør vi med genopretningsaftalen, og konsolideringen er begyndt i år. Og genopretningsaftalen bringer os langt hen ad vejen mod strukturel balance mellem indtægter og udgifter i 2015, som er det primære mål i 2015-planen.
- Med genopretningsaftalen bruger regeringen hele paletten af virkemidler for at nedbringe de offentlige underskud:
  - Vi sænker realvæksten i det offentlige forbrug i 2011-2013 i forhold til det, der hidtil er planlagt efter i 2015-planen.
  - Vi øger skatteindtægterne navnlig gennem den midlertidige suspension af de automatiske reguleringer af beløbsgrænserne i skattesystemet og udskydelsen af den planlagte forhøjelse af topskattegrænsen.
  - Og vi gennemfører en reform af dagpengesystemet ved at afkorte dagpengeperioden fra 4 til 2 år, så arbejdsudbuddet øges på lidt længere sigt.

- Med genopretningsaftalen og aftalen om finansloven for 2011 er der desuden indført en række nye styringsinstrumenter, der skal understøtte budgetoverholdelsen i kommunerne og regionerne.

Offentlig forbrugsvækst i 2014-2015 og pejlemærket for forbrugstrykket

- Med genopretningsaftalen er den planlagte realvækst i det offentlige forbrug frem til 2013 som sagt sænket, mens forudsætningerne i 2014 og 2015 følger sporet i 2015-planen.
- Regeringen fremlagde d. 25. januar et forslag til en tilbagetrækningsreform. Jeg vil komme nærmere ind på forslaget senere.
- I forbindelse med forslaget arbejdede vi med et foreløbigt forløb for realvæksten i det offentlige forbrug i 2010-2020. Det er beskrevet i mit svar til Finansudvalget på spørgsmål nr. 87.
- I det foreløbige forløb for det offentlige forbrug svarer forudsætningerne i 2014 og 2015 også til 2015-planen. Det vil sige en realvækst i det offentlige forbrug på $\frac{3}{4}$ pct. om året i 2014 og 2015.
- Vi er i gang med at udarbejde en 2020-plan, som skal sikre finanspolitisk holdbarhed og balance på den strukturelle saldo i 2020.
- De konkrete målsætninger for det offentlige forbrug vil fremgå af 2020-planen.
- Både i halvfemserne og i 0'erne er det offentlige forbrug steget mere end forudsat i de mellemfristede finanspolitiske planer. Det kan ikke fortsætte.
- Så der er ingen tvivl om, at disciplin i udgiftsstyringen bliver helt central i de kommende år.
- Regeringen vil fremlægge 2020-planen inden for $1\frac{1}{2}$ måned. Og der vil vi redegøre nærmere for forudsætningerne for den offentlige økonomi frem mod 2020.

Offentligt forbrugstryk på $26\frac{1}{2}$ pct. af BNP i 2009 (teknisk beregning)

- For nylig svarede jeg på spørgsmål fra Finansudvalget om det offentlige forbrugs størrelse ved et forbrugstryk på $26\frac{1}{2}$ pct. af BNP i 2009.
- Det er en mekanisk og teknisk beregning på et udgiftsniveau, der ikke eksisterer.

- Jeg skal gerne gentage dele af mit svar af d. 25. februar 2011 på spørgsmål 101.
- Det offentlige forbrug som andel af (konjunkturrenset) BNP er steget i årene 2008, 2009 og 2010 blandt andet som følge af den økonomiske krise.
- Det afspejler høj realvækst navnlig i kommuner og regioner i 2009 og høje offentlige lønstigninger i 2008 og 2009, men også at skønnet for væksten i konjunkturrenset BNP er nedjusteret.
- I 2015-planen og regeringens arbejdsprogram Danmark 2020 indgår som bekendt et mål om, at udgifterne til offentligt forbrug højst må udgøre 26,5 pct. af (konjunkturrenset) BNP i 2015.
- Men der er ikke et absolut loft over det offentlige forbrugstryk i hvert år frem mod 2015 – og derfor heller ikke i 2009.
- Hvis vi alligevel beregningsteknisk lægger til grund, at det offentlige forbrug udgjorde 26½ pct. af konjunkturrenset BNP i 2009, ville det offentlige forbrug teknisk set have været 37 mia. kr. lavere i 2009. Men det er jo en hypotetisk beregning, som intet har med regeringens planer og hensigter at gøre.

Udviklingen i det offentlige forbrug i 2010

- Genopretningsaftalen er trådt i kraft fra 2011, og der er tegn på, at en tilpasning i udgifterne er på vej.
- Det første foreløbige nationalregnskab viser, at det offentlige forbrug er faldet i andet halvår af 2010 - og at den offentlige beskæftigelse også er faldet.
- Det ser jeg som udtryk for, at kommuner og regioner er i gang med at tilpasse deres økonomi, så der i 2011 vil være overensstemmelse med de budgetter, som er lagt.
- Tallene for 2010 er fortsat foreløbige. Derfor tror jeg, det er fornuftigt at være lidt tålmodige, før vi fælder den endelige dom indtil årsregnskaberne for 2010 er indarbejdet.
- I næste uge offentliggøres nye tal baseret på statsregnskabet for 2010 og primo juni offentliggøres en opgørelse, der beror på regnskaberne for kommuner og regioner i 2010.
- De vedtagne budgetter for 2011 lever fuldt op til genopretningsaftalen.
- Opgaven er nu, at budgetterne skal overholdes, og udviklingen i 2010 viser, at kommuner og regioner er godt på vej.

- Samtidig har jeg noteret, at Overvismanden er citeret for, at vores genopretningsplan er på ret kurs.

Ansvarlig økonomisk politik

- Med genopretningsaftalen er der skabt troværdighed om den offentlige økonomi. Det har stor betydning for, at vi kan holde renteniveauet nede.
- Dansk økonomi er rentefølsom. En stigning i renteniveauet på 1 pct. kan øge ledigheden med 20-30.000 personer. Samtidig svækkes boligmarkedet, og det kan påvirke den finansielle stabilitet.
- Højere renter rammer hele samfundet. Alle med lån skal betale mere i rente. Boligejere. Bilejere. Alle der gerne vil investere i arbejdspladser, men som har brug for at låne for at komme i gang eller udvide virksomheden.
- Desuden vil en rentestigning medføre større offentlige renteudgifter og dermed medvirke til en selvforstærkende gældsspiral.
- Det kan man se i de lande, der i øjeblikket er ramt af de største finanspolitiske problemer. De har både store rentespænd og har strammet finanspolitikken markant for at genopbygge kreditværdigheden. Og det slår deres opsving i stykker.
- Det er den situation, vi skal undgå at komme i.
- Med genopretningsaftalen har regeringen løst udfordringen på den korte bane frem til 2013.
- Og i januar 2011 fremlagde regeringen et forslag til en tilbagetrækningsreform, der sigter på at løse udfordringerne på den lidt længere bane, dvs. frem mod 2020 og derefter.
- Tilbagetrækningsreformen er nødvendig for at skabe vækst, og fordi rammerne for vækst i den offentlige service ellers vil være meget beskedne.
- Når vi kigger blot nogle få år frem, vil der, trods genopretningsaftalen, være et stort pres på den offentlige økonomi. Udgifterne til folkepension, ældrepleje og sundhed vil stige, efterhånden som vi bliver flere ældre.
- Samtidig falder udbuddet af arbejdskraft som følge af den demografiske udvikling. Og skatteindtægterne fra olien i Nordsøen begynder at falde. Det betyder færre offentlige indtægter.

- I den situation er det ikke rimeligt at anvende offentlige udgifter på at trække raske arbejdsdygtige personer ud af arbejdsmarkedet.
- Krisen har svækket den offentlige økonomi og vendt de store overskud til underskud. De store underskud øger vores gæld og skærper dermed udfordringerne i fremtiden.
- Men krisen har også haft andre konsekvenser:
- For det første er det efter krisen blevet mere tydeligt, at vi har et vækstproblem i Danmark. Derfor har vi styrket fokus på vækst, bl.a. i Vækstforum.
- For det andet er de internationale krav til økonomisk holdbarhed og finanspolitisk troværdighed skærpet betydeligt på grund af krisen. De finansielle markeder har stort fokus på, hvordan landene håndterer de finansielle udfordringer. Og vi kan jo se, at de lande, der ikke har styr på finanserne – fordi de ikke handlede i tide - nu bliver straffet, blandt andet med højere renter.
- Regeringens forslag til en tilbagetrækningsreform vil betyde, at vi står bedre rustet til fremtiden, fordi den tager hånd om såvel manglen på arbejdskraft som manglen på midler til at finansiere velfærdssamfundet.

S og SF's planer

- I modsætning til oppositionen har regeringen opstillet konkrete initiativer og forslag til at løse de økonomiske udfordringer i de kommende år.
- Så vidt man kan forstå, har S og SF anerkendt den udfordring, der ligger frem mod 2020 på i størrelsesordenen 45-50 mia. kr.
- Deres svar har indtil videre været Fair Løsning, som S-SF mener styrker finanserne med 24 mia. kr.
- Og så har de overtaget skattestigningerne i genopretningsaftalen, der svarer til knap 7 mia. kr.
- Men den ekstra udfordring frem mod 2020 har de endnu ikke fremlagt noget svar på.
- Det er altså helt forkert, når det nogle steder fremstilles som om, at der skal vælges mellem regeringens tilbagetrækningsreform og S-SF's forslag om 12 minutter mere om dagen. S-SF har slet ikke givet noget bud på, hvad de vil i stedet for en tilbagetrækningsreform.

- Selv med S og SF's egne skøn for de forslag, de har lagt frem, mangler der 15-20 mia. kr. frem mod 2020.
- De 15 mia. kr. har S og SF som bekendt sagt, at de vil finde i trepartsforhandlinger – men arbejdsgiversiden har sagt fra. Desuden kan vi ikke få nogen konkrete bud på, hvordan det skal sikres. Ikke engang bud på, hvad S og SF vil tage med ind til forhandlingsbordet.
- Dertil kommer, at S og SF efter ministeriernes vurderinger ikke vil få det provenu ind, som de regner med. Det er dokumenteret i flere folketingsvar fra sidste år.
- Jeg savner stadig konkrete svar fra S og SF.
- Hverken genopretningsaftalen eller forslaget om en tilbagetrækningsreform er særlig populær politik. Men det er ansvarlig politik og helt nødvendigt for at sikre velfærden fremover.

Med venlig hilsen

Claus Hjort Frederiksen